

OSALUS- KOHVIK 2019

SISUARUANNE

Koostajad: Ave-Liis Kivist, Karl Andreas Sprenk,
Mikk Tarros ja Roger Tibar

EESTI NOORTE-
ÜHENDUSTE LIIT

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Kaasrahastas
Euroopa Liidu programmi
„Erasmus+”

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
HARJU- JA RAPLAMAA	4
IDA-VIRUMAA	7
JÄRVAMAA	9
LÄÄNE-, HIIU- JA SAAREMAA	13
PÄRNUMAA	15
TALLINN	19
VÕRU-, PÕLVA- JA VALGAMAA	21

SISSEJUHATUS

Eesti Noorteühenduste Liit korraldab alates 2011. aastast novembris koos maakondlike noortekogude ning linna- ja valla noortevolikogudega osaluskohvikuid. Osaluskohvikud on kohtumiskohaks noortele ning noortemeelsetele, ametnikele ja otsustajatele, ühise eesmärgiga leida aktuaalsetele probleemkohtadele lahendusi.

Osaluskohvikud on 2019. aastaks läbi ning tore on tõdeda, et noorte osalus ja võimalused enda tegevuskeskkonna kujundamisel kaasa rääkida on nii otsustusprotsessides kui ühiskonnas laiemalt üha rohkem väärtustatud. Sellel aastal olid osaluskohvikutesse valitud teemad eriliselt kaalukad ning pakkusid võimalust kaasa rääkida Eesti tulevikku puudutavates küsimustes. Aastaks 2035 on enamus kohvikutes osalenutest kõige aktiivsemas vanuses ning panustamas nii riigi kestvusesse kui arengusse. Noorte kaasamine juba nüüd aitab kaasata plaanide tegemisse ettepanekuid, millises riigis noored sooviksid tulevikus elada. Sisendit koguti nii Eesti 2035 strateegia, perioodi 2021-2035 noortevaldkonna arengukava kui haridusstrateegia tarbeks. Samuti otsiti lahendusi piirkondlikele murekohtadele.

2019. aastal toimus üle Eesti 10 osaluskohvikut: Tallinnas, Haapsalus, Vokas, Karksi-Nuias, Tartus, Võrus, Väike-Maarjas, Paldiskis, Pärnus ja Kohilas. Kohvikud kogusid vähemalt 611 osalejat, sealhulgas kohaliku või riigi tasandi otsustajad (ametnikud, omavalitsusjuhid, valla- või linnavolikogu liikmed, koolijuhid, noorsootöötajad ja Riigikogu saadikud).

Sellel aastal arutleti osaluskohvikutes 14 kohalikul teemal, mis valiti välja noorte seas läbiviidud ideekorje tulemusel. Kohalikest teemadest oli fookuses noorte mõjuainete tarbimisega seotud probleemid, Eesti keel ja kultuur ning vabaaja veetmise võimalused omavalitsustes.

Täname Riigikantseleid, Haridus-ja Teadusministeeriumi, Eesti Noorsootöö Keskust, Keskkonnaministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi sisendi andmise eest!

Täname korraldajaid, kes tagasid kohvikute ettevalmistuse ning läbiviimise ja samuti kõiki noori ning otsustajaid, kes kohvikutes mõtteid vahetasid!

Kohtume juba järgmisel aastal osaluskohvikutes üle Eesti!

Mikk Tarros

ENLi juhatuse aseesimees

E-post: mikk@enl.ee

HARJU- JA RAPLAMAA

Harju- ja Raplamaa osaluskohvikus seati fookusesse noorte seotus enda kodukoha ja kultuuriga. Laudkond “Kultuuri ära ei anna” keskendus väiksemate asulate jätkusuutlikusele Tallinna ümbruses. Noored arutlesid oma kodukoha aktiivsemaks muutmise ja ühise osaluskultuuri loomise võimaluste üle enda omavalitsuses. Kuidas toetada noore seotust oma kodukohaga pärast sealt lahkumist? Laudkonnas “Kutse ellu” arutleti noorte ja lapsevanemate eelarvamuste üle seoses kutseõppeasutustega. Kuidas muuta kutsekoolide atraktiivsemaks?

“Kultuuri ära ei anna”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Tagada väiksemate asulate jätkusuutlikkus, (sh vaba aja veetmise) võimaluste kättesaadavus väikelinnades ning variatiivsus võrdväärselt tõmbekeskustega;
2. Edendada noorte osalust omavalitsuse (otsustus)tegevustesse;
3. Säilitada kodukandi traditsioone ja arendada kultuuri linnastuvas ühiskonnas;
4. Väärtustada väikelinnu võrdväärse alternatiivina suurlinnade kõrval.

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Säilitada ja edendada olemasolevaid omavalitsuse traditsioone ja kohalikku kultuuri läbi valla elanikele suunatud ühistegevuste ning -ürituste;
2. Rakendada valikkursuste ja punktide süsteemi kohalikus koolis, mis tunnustab noorte osalust kohaliku kogukonna tegevustes;
3. Kaasata noori senisest enam kohalike sündmuste korraldamisse;
4. Suurendada info levikut noortevolikogude, seltside, ühingute ja õpilasesinduste võimaluste osas, mis toetaks noorte osalemist kohaliku kogukonna otsustustegevustes;
5. Toetada ja rahastada kohalikul tasandil tegutsevaid (noorte)ühinguid ning erinevaid noorte osalusvorme suurendamiseks omavalitsuse ja noortevahelist suhtlust;
6. Arendada seniseid ja luua täiendavaid vaba aja veetmise võimalusi kohalikul tasandil, mis oleksid taskukohased omavalitsuse elanikele (nt kino, ujula, bowlingu küllastamine).

Mõtteid noortelt:

“Noored peavad kõigest hoolimata oma kodukohta kalliks ning soovivad siia tulevikus tagasi tulla”.

“Väikekohtade kultuur peab säilima, kuid siiski peab elu arendama mõistuse piires”

“Kutse ellu”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Parandada kutsekoolide mainet noorte ning lastevanemate seas;
2. Tõsta teadlikust kutsekoolide pakutavatest võimalustest;
3. Koostöö puudumine teiste üldhariduskoolidega ja konkurents õpilaste värbamisel;
4. Positiivsete näidete vähesus turunduses ja meedias, karjäärinõustamise mitmekesisuse suurendamine erinevates kooliastmetes.
5. Praktilise kogemuse ning võimaluste puudumine põhikoolis, mis soodustaks kutsekooli valimist peale põhikooli

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Pakkuda võimalusi noortele teha kutsekoolides põhikoolis õppides praktikat ja prooviõppe päevi;
2. Tutvustada kutsekooli kui gümnaasiumi alternatiivile juba 6., 7. ja 8. Klassis;
3. Luua täiendavaid võimalusi noortele kutsekoolidega tutvumiseks lahtiste uste päevadel (tasuta transport, toit)
4. Suurendada kutseõpilaste sotsiaalseid garantiisid õppimise vältel, luua täiendavalt ühiselamukohti
5. Teavitada kutsekoolide võimalustest noortele ja täiskasvanutele meedias, pakkuda vanematele kutsekoolide võimaluste kohta täiendavaid loenguid ja infomaterjale.
6. Luua ühised kutseõppe ja gümnaasium asutused, suurenda läbi selle võimalusi koosõppeks, materjalide ja tehnika kasutamiseks.
7. Pakkuda läbi turunduskanalite rohkem edukaid näiteid kutsekoolide mainest ning edukatest lõpetajatest.

Mõtteid noortelt:

“Tuleks võimaldada prooviõppe päevi kutsekoolides.”

“Tuua näiteid edukatest inimestest kes on lõpetanud kutsekooli.”

IDA-VIRUMAA

Ida-Virumaa osaluskohvikus oli kohaliku teemana arutlusel eestikeelse gümnaasium tulevik. Analüüsiiti milline on olnud seniste programmide ja lõimumise mõju Ida-Virumaal. Arutleti eestikeelse hariduse ja venekeelsetes koolides õppimisvõimaluste üle ning kuidas saaks noortele pakkuda laiemaid võimalusi eesti keele ja kultuuri omandamiseks.

“Eestikeelne gümnaasium kui eestluse hoidja?”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Arvestada eri omavalitsuste võimekust ning eripärasid eesti keele õppe pakkumisel;
2. Ühtlustada koolide võimekust keeleõppe korraldamisel, mis praegusel hetkel on Ida-Virumaal varieeruv;
3. Toetada erinevate kogukondade läbikäimist ja igapäevast suhtlust Ida-Virumaal;
4. Selgitada Eesti kultuuri ning muuta kodakondsuse taotlemist atraktiivsemaks.

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Võimaldada Ida-Virumaa elanikele rohkem keeleõppe võimalusi (sh pakkuda noortele võimalusi kooliväliselt läbi huvitegevuste õppida eesti keelt);
2. Pakkuda võimalusi õpilasvahetuseks Eesti siseselt, suurendada eesti- ja venekeelsete koolide omavahelist suhtlust;
3. Tutvustada Ida-Virumaal elavale vene emakeelega kogukonnale Eesti kultuuri ning pakkuda võimalusi osaleda kultuuri tutvustavates tegevustes;
4. Toetada ning võimendada koolides eesti- ja venekeelsete õpilaste omavahelist suhtlust arendades ja luues ühiseid õpigruppe ning rühmasid;
5. Pakkuda tugiteenusena koolides õpilastele isiklikku coachingut keeleõppes;
6. Tutvustada Eesti kodakondsust kui atraktiivset võimalust olla seotud Eestiga.

JÄRVAMAA

Järvamaa osaluskohvikus keskenduti kolmele kohalikule teemale. Alkoholiga kaasnevad mõjud tekitavad noorte eludes üha rohkem probleeme. Teemalaud “Illusioonid noorte seas” uuris noorte riskikäitumist ning pakkus välja lahendusi alkoholi tarbimise kultuuri vähendamiseks. Paide, olles aktiivne maakonna keskus, otsib üha uusi viise kuidas meelitada enda juurde aktiivseid elanikke. Võib väita, et Arvamusfestival on linnale andnud palju juurde. Laudkonnas “Teeme Ära! “Pommiaugust” unistuste kodukohaks” arutleti kuidas luua väikelinnadesse aktiivne kogukonnaelu arendav keskkond. Viimane teema keskendus noorte sotsiaalsete oskuste arendamisele ehk küsimusele kuidas on võimalik noori koolis aktiveerida? Teemalaud “Milleks meile suu” otsis vastuseid sellele küsimusele.

“Illusioonid noorte seas”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Motivatsioon alkoholi tarbida tuleneb tihti noori ümbritsevast tutvusringkonnast;
2. Sotsiaalmeedias levinud stereotüübid (alkohol kui positiivne vaba aja sisustamise viis) populariseerivad meelemürkide tarbimist;
3. Parandada positiivsete vaba aja veetmise võimaluste kättesaadavust (eriti väikelinnades, kus need on hetkel piiratud või vähesed), mis vähendaks alkoholi tarbimist;
4. Muuta ühiskonnas levinud alkoholitarbimise positiivset kuvandit, mis ajendab inimesi meelemürke tarbima;
5. Märgata noorte vaimse tervise probleeme varakult vältimaks nende süvenemist.

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Luua noortele täiendavaid võimalusi nädalavahetuste veetmiseks, mis hoiaks neid eemale pidudelt, kus tarvitatakse meelemürke;
2. Juurutada avaliku kommunikatsiooni läbi arusaamist, et lõbus saab olla ilma meelemürke tarbimata;
3. Kutsuda koolidesse rääkima eksperte meelemürkide vabast elust ning erinevate kogemustega inimesi meelemürkide kahjustest (kogemuslood);
4. Tagada haridus-ja noorsootöötajatele vajalikud teadmised, mis toetaks noorte vaimse tervise probleemide varajast märkamist ning diskreetset toetamist;
5. Suurendada nõustamisteenuse kättesaadavust ja kvaliteeti, mis aitaks vähendada sotsiaalsete või vaimse tervise kahjude vähendamist.

Noorte mõtteid:

"Liiga varakult proovitakse meelemürke! See ei ole normaalne."

"Keelatud asjad on alati huvitavamad."

"Noored kasvatavad tihti vanemaid. Võib olla peaksid mõned noored harima neid ka meelemürkide teemal, kui on selle omandanud koolis. Vähemalt võiksid toimuda avatud arutelud vanemate ja laste vahel."

"Veeda oma aega kasulikult mitte seda maha juues!"

"Peab olema julgust olla sina ise!"

“Teeme ära”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Tõsta kohalike elanike teadlikkust olemasolevatest võimalustest;
2. Parandada õhtuse vaba aja veetmise võimalusi, sh noortekeskuse lahtiolek ja noorte võimalused veeta vaba aega hilisõhtuti;
3. Väikesed ettevõtted (sh kauplused, söögikohad, meelelahutusasutused) sulgevad õhtuti oma ukse varakult (puuduvad võimalused, kuhu minna ja mida teha).

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Täiendada Paide linnas pakutavaid meelelahutusvõimalusi, näiteks laiendada kinos olevaid võimalusi (puhvet, paremad toolid jne.);
2. Arendada toidujagamisteenuse saadavust Paide piirkonnas;
3. Pakkuda noortele võimalusi vaba aja veetmiseks nädalavahetustel avatud ruumides, sh luua võimalusi kaubanduskeskuste või kohvikutes kus oleks võimalik olla kauem;
4. Vaadata üle noortekeskuse lahtioleku kellaajad ning muuta neid vastavalt noorte soovidele.

Noorte mõtteid:

"Meil on võimalusi, aga me ei kasuta neid maksimaalselt. Vaatame kõigepealt, mis meil juba olemas on. Analüüsisid tegelikku olukorda näeme, et kõik vajalik on olemas ja kättesaadav."

"Mida rohkem me ise panustame, seda vähem on Paide, Türi, Imavere või mõni muu paik pommiak."

“Milleks meile suu”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Õpilased kardavad koolis oma arvamust avaldada kuna kardetakse klassikaaslaste või õpetaja negatiivset tagasisidet;
2. Noored ei tulge otsesuhtlusel oma arvamust välja öelda ning turvalisem lahendus on nende jaoks seda teha kirjutades. Noored harjuvad ära anonüümsusega ära ja julgevad end rohkem väljendada kirjutades.
3. Õpilased hakkavad tunnis telefoni kasutama kui tund ei paku neile põnevust ning neil on vajadus leida endale tegevust.
4. Otsesuhtlus lastega väheneb juba varajases eas kui lapsevanem annab väiksele lapsele telefoni kätte ja väldib temaga suhtlust, harjutatud on suhtlema läbi sotsiaalmeedia.

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Rakendada kaasavaid ja õpilastekekseid õppemeetodeid, suhtuda õpilastesse positiivselt proovida neid pigem mõista ja võimestada;
2. Luua üldhariduskoolis tagasiside süsteem kus on võimalik tagasisidestada õpetajate tunde/õppemeetodite/suhtumist, et õpetajatel oleks võimalik end läbi selle täiendada;
3. Koolitundides võiks rohkem läbi viia praktilisi suhtlemisega seotud ülesanded (rühmatööd, seminarid, rollimängud) ja kasutada sellega seotud õppemeetodeid, eesmärgiga noorte suhtlusoskust ning eneseväljandust parandada;
4. Viia sisse koolides rahuloluküsitlused, mis koguvad sisendit koolis pakutavate võimaluste ning õppekvaliteedi kohta.

Noorte mõtteid:

“Õpetajad võiksid õpilasi tundides positiivselt motiveerida, et õpilastes tekiks julgus tunnis vastata ja kaasa rääkida.”

LÄÄNE-, HIIU- JA SAAREMAA

Lääne-, Hiiu- ja Saaremaa osaluskohvikus arutati teemal “Kas sporditulemus on probleem”. Arutelu keskmes oli idee muuta koolis kehalise kasvatus liikumisõpetuseks. Noored ja otsustajad hindasid praeguse kehalise kasvatus õppekava asjakohasust ning arutlesid sporditulemuste avalikustamise üle. Käsitleti tublide sporditulemustega laste tunnustamist ning võimalusi noortele täiendavate liikumisvõimaluste loomiseks.

“Kas sporditulemus on probleem?”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Praegune kehalise kasvatus hindamissüsteem eelistab eelkõige tulemuspõhist lähenemist, mistõttu kujuneb hinne eeldustel, mitte õpilase arengul;
2. Pöörata tähelepanu noorte liikumisharjumused mitmekülgsele (õpilased on kehalises sooritusel väga erineva tasemega);
3. Pikad koolitunnid soodustavad kehaliselt mitteaktiivset keskkonda;

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Asendada hindamises tulemuspõhine või normi saavutamisele orienteeritud lähenemine arengu ja saavutuse hindamisega;
2. Kohandada kehaline kasvatus ümber liikumisõpetuseks, mida hinnatakse iga õpilase individuaalsetest võimetest lähtuvalt;
3. Tunnustada edukaid sportlasi, motiveerida võistlustel osalenud õpilasi väärilise preemia või autasuga;
4. Muuta sporditulemuste avaldamine vabatahtlikuks (õpilasel võimalik soovi korral tulemuste avaldamisest keelduda);
5. Kasvatada noorte seas arusaama, et kõiges ei saagi hea olla ning tähtis on katsetamine ja osavõtt;
6. Luua avalikku ruumi täiendavaid liikumisvõimalusi noortele.

Kommentaare noortelt

”Tulemuste võrdlemine võib langetada ja samas ka tõsta motivatsiooni.”

“Infotehnoloogilised lahendused ja liikumine peaksid olema balansis.”

“Värske õhk ja aktiivsus on oluline inimesele.”

PÄRNUMAA

Pärnumaa osaluskohvikus arutleti kolmel kohalikul teemal. Esimene arutelu keskendus jätkusuutlikule haridusele, puudutati nii õppe praktilisust kui ka asjakohasust lähtuvalt tuleviku töö teemaatikast. Teemal “Rahapada vikerkaare lõpus” vesteldi LGBTQI+ kogukonna teemal, mille käigus leiti lahendusi dialoogi ellu kutsumiseks kogukonna pooldajate ning vastaste vahel. Viimaseks kohalikuks teemaks korraldati ajujaht teemal “uus tuus noortekas”, kus pakuti lahendusi uue Pärnu noortekeskuse välja arendamiseks ja oodatud võimaluste kohta.

“Rahapada vikerkaare lõpus”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. On suurenenud rünnakud LGBTQI+ kogukonna vastu;
2. Vähendada negatiivseid hoiakuid LGBTQI+ kogukonna tegevuste suhtes meedias (mis on tinginud pingeid kogukonna vastaste ja pooldajate vahel);
3. Kriitika alla on sattunud mitmed algatused ja tegevused mis on seotud LGBTQI+ kogukonnaga;
4. Piiratud teavitus- ja nõustamisteenuse kättesaadavus seksuaalvähemuste kogukonna jaoks.

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Luua võimalusi laiendatud dialoogiks ja teavituseks LGBTQI+ kogukonna kohta;
2. Ennetada koolis LGBTQI+ temaatikaga seonduvat kiusamist, rahastada kiusamisennetusega tegelevaid algatusi;
3. Käsitleda koolis LGBTQI+ seonduvaid teemasid objektiivselt ning ühe osana seksuaalõpetuse programmist;
4. Luua võimalusi nõustamiseks ja LGBTQI+ kogukonna toetamiseks ürituste näol.

Kommentaare noortelt:

"Kiusamine pole mitte üheski vormis normaalne, kuid ometi peaks välja tooma selle, et LGBTQ noorte koolikiusamisprotsent on 77% samas kui üldiselt noorte seas on see vaid 20%."

“Jätkusuutlik haridus”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Paindlikkus õppekavade vahel liikumiseks on ebapiisav;
2. Koostöö üldharidus-, kutse- ja ülikoolide vahel on puudulik;
3. Pakkuda õppetöö osana senisest rohkem võimalusi praktiliseks tööks ja eluliste oskuste omandamiseks;
4. Arvestada, et tuleviku töö mõjutab praeguseid õppureid ning oskused mida õpetame praegu ei pruugi olla vajalikud tulevikus;
5. Ümberõppe võimaldamine ja elukestva õppe rakendamine koolivälises tegevuses vajab rohkem tähelepanu.

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Võimaldada erinevates õppeainetes kujundavat hindamist ja kujundada õpilaste jaoks süsteem, mis tekitaks vähem stressi;
2. Tuua õppemeetodite hulka rohkem praktilisi tegevusi (õppekäigud, õpipoisiõpe, õpilasfirmad, kõrgkoolide või teiste õppelaborite kasutamine jne);
3. Muuta kõrgharidus noortele kättesaadavamaks (sotsiaalsed garantiid);
4. Pakkuda üldhariduskoolides enam võimalusi õppida elulisi oskuseid (karjääri planeerimine, suhtlusoskused);
5. Suurendada koostööd kutse-, üldharidus- ja ülikoolide vahel eesmärgiga pakkuda praktilist õpet ja paindlikkust õppeasutuste vahel.

Kommentaare üle Eesti

“Teooria kõrvalt võiks ka rohkem praktikat olla.”

“Pärnu uus noortekeskus”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Pärnu linn vajab uuendatud noortekeskust, noored on peamiselt teistes avalikes ruumides (nt. bussijaam) kus võivad häirida teisi inimesi;
2. Noorte turvalisuse tagamine linnaruumis ja noortekeskuses;
3. Noortekeskuse võimalused vajalike teenuste pakkumisel noortele;
4. Olemasolevate võimaluste ja partnerite kaasamine uue noortekeskuse kontseptsiooni avamisele;
5. Noorte sihtgrupp on Pärnus lai, kuidas pakkuda võimalusi nii tudengitele gümnasistidele kui põhikoolinoortele.

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Luua koostööleppeid noortekeskuse ning Pärnu linnas tegutsevate ettevõtete ning asutustega eesmärgiga pakkuda noortele tuge nende tegevustes (näiteks MyFitness, Eesti Politsei, Töötukassa jne.);
2. Võimaldada noortekeskuses noortele võimalust isiklike probleemide korral ööbimiseks;
3. Rakendada noortekeskuse töös turvalisuse tagamiseks erinevaid digivahendeid, näiteks elektrooniline registreerimine, koostöö politseiga;
4. Pakkuda noortekeskuses psühholoogilist nõustamist nendele, kes vajavad abi;
5. Pakkuda noorsootöötaja poolt tuge ööpäevaringselt ning hoida noortekeskus kauem avatud.

TALLINN

Tallinna osaluskohvikus keskenduti noorte meelemürkide tarbimisest tulenevatele probleemidele. Analüüsi, mis antud meelemürkide tarbimise kultuuri noorte seas soosib ja mis oleksid riskikäitumise ennetamiseks asjakohased lahendused.

“Rohkem hukas kui eelnevad generatsioonid?”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Usalduse võitmine noorte seas, mis soosib murekohtade ausat ja vahetut jagamist ning probleemide ennetamist varases järgus;
2. Vanemad ei näe tihti probleemi noorte alkoholitarbimises või vanemate käitumine motiveerib noori alkoholi tarbima;
3. Meelemürkide tarbimine on meedias ja avalikkuses laialdaselt kajastatud, mis normaliseerib seda noorte jaoks;
4. Alkohol ja tubakatooted on liiga kergesti kättesaadavad.

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Pöörata tähelepanu informatsiooni levikule, millist kahju toob meelemürkide tarbimine ja millist mõju need kehale, mõistusele, tervisele avaldavad;
2. Selgitada meelemürkidest tulenevaid probleeme peredele, teha selgitustööd vanematega, pakkuda võimalusi nõustamiseks;
3. Piirata alkoholi tarvitamist ning ennetada alkoholi kättesaadavust alaealiste seas;
4. Pöörata tähelepanu noorsootöösutuste (noortekeskuste) omavahelisele koostööle, mitte konkurentsile noorte pärast;
5. Kajastada meedias rohkem positiivseid uudiseid noorte tegemistest ja omaalgatustest;
6. Teadvustada senisest enam alkoholi tarvitamisest tulenevaid tagajärgi (vaimsete ja sotsiaalsetest probleemidest rääkimine);
7. Julgustada noori märkama teisi omaelisi, kes on raskes sõltuvuses või suurte probleemidega, julgustama teist aitama ka sellest välja tulla;
8. Suurendada psühholoogilise nõustamise võimalusi;
9. Pakkuda alternatiivina noortele rohkem positiivseid vaba aja veetmise võimalusi.

VÕRU-, PÕLVA- JA VALGAMAA

Võru-, Põlva- ja Valgamaa osaluskohtades arutati noorte meelemürkide tarbimise, erivajadustega noorte kaasamise ja maapiirkonna gümnaasiumite tuleviku üle. Teemal “Passiivsed noored ja meelemürgid” käsitleti noorte seas levivaid probleeme mis on seotud alkoholi liigtarvitamisega. Erivajadustega noorte kaasamisel arutati erivajadustega noorte kaasamise üle ürituskorralduses. Teemal “Maapiirkonna gümnaasiumite jätkusuutlikus” leiti lahendusi hariduse kvaliteedi tõstmiseks ning kaardistada kitsaskohti maapiirkondade hariduskorralduses.

“Passiivsed noored ja meelemürgid”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Piiratud võimalused osaleda huviringides ja vabaajategevustes omavalitsustes;
2. Vähene teadlikkus noorte seas, kuhu meelemürkide tarvitamisest tulenevate muredega pöörduda;
3. Meelemürkide laialdane kättesaadavus ja sellest tulenev suur tarbimine alaealiste seas;
4. Noorte liigne alkoholitarvitamine ja sellest tulenevad sõltuvusprobleemid.

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Pakkuda liidripotentsiaaliga probleemsetele noortele võimalusi eneseteostuseks, näiteks projektkirjutamine, meeskonna juhtimine, organiseeritud tegevuste elluviimine;
2. Tõsta teadlikust haridus- ja noorsootöös osutuses meelemürkidest tingitud tagajärgede osas;
3. Töötada välja ühistegevusi tingituna noorte vajadusest ja ootustest;
4. Toetada malevatöö võimalusi kohalikes omavalitsustes;
5. Luua vihjenurk haridus- ja noorsootöös osutuste veebilahendustes, kuhu on võimalik anonüümselt postitada informatsiooni, mis on seotud meelemürkide tarbimise või levikuga;
6. Luua ja arendada koostöövõrgustik ennetustegevuseks kohalikus omavalitsuses. Võrgustikku kuuluksid kohaliku omavalitsuse esindajad, haridus- ja noorsootöös osutuste spetsialistid, lastekaitse spetsialistid, noorsoopolitsei ja noored, et leida lahendusi meelemürkide tarbimise ennetamiseks ja vähendamiseks.

Kommentaare noortelt:

“Meelemürkide tarbimine noorena annab “staatuse”.”

“Meelemürkide tarbimine saab alguse kodust, juhul kui see on “normaliseeritud” tegevus.”

“Alkoholilettide eraldamine on kasulik meetod alkoholi tarbimise vähendamisel.”

“Erivajadustega noorte kaasamine ühisüritustesse”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Erivajadustega noored on sageli avalikel üritustel ebamugavas olukorras, tihti võivad jääda noored selle tõttu märkamata ning abita;
2. Teema vähene käsitlemine koolis ning noorte praktiline kogemuse puudumine erivajadustega noorte toetamise osas;
3. Praktilise informatsiooni puudumine üritusi korraldades ning erivajadustega mitte arvestamine;
4. Uuringute ja juhendmaterjalide vähene rakendamine erivajadustega inimeste kaasamisel.

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Täpsustada sündmusele registreerimisel noore vajadusi ning tausta, et olla valmis keskkonna ümberkohandamiseks vastavalt noore eripäradele;
2. Pakkuda ürituste korraldamisel eelinfot ning kas tegevusest on võimalik osa võtta ka erivajadusega noorel;
3. Kaasata rohkem erivajadustega noori laagritesse ja muudesse ühisüritustesse;
4. Kaasata erivajadustega noori enam ürituste korraldamisse omavalitsustes;
5. Soodustada erivajadusega noore õppimist tavakoolides, pakkuda laiemalt tugispetsialisti võimalust;
6. Kaardistada ja uurida täiendavalt hariduslike erivajadustega noorte olukorda Eestis.

Kommentaare noortelt:

“Erivajadustega noored eraldatakse koolides eraldi klassiruumidesse, mis ei lase tavanaorel kasvatada tolerantsust ning tekitab tõrjuvat hoiakut erivajadustega noorte vastu.”

“Asi pole neis, vaid meis! Peame ise enda käitumist muutma erivajadustega noorte suhtes!”

“Me ei pane erivajadusega noori enda ümber tähele või lihtsalt üritame neid vältida.”

“Maapiirkondade gümnaasiumite jätkusuutlikkus”

Olulisemad teemaga seotud vajadused ja väljakutsed:

1. Maapiirkonnas olevates gümnaasiumites on võimalik saada personaalsemat õpet, samas võib kannatada ressursside vähesuse tõttu hariduse kvaliteet;
2. Lasteaed, põhikool ja gümnaasium toetavad maapiirkondade arengut ja täidavad kogukonnakeskuse rolli;
3. Noored valivad erineva õppesuunaga linnagümnaasiume kuna seal on rohkem võimalusi spetsialiseerumiseks;
4. Tihti on õpilaste nimekirjas hoidmine kooli jaoks olulisem kui kvaliteetse hariduse pakkumine.

Väljakutsele vastamiseks esitasid osalejad järgnevad ettepanekud:

1. Pakkuda koostöös ettevõtjate ja kutsekoolidega õpilastele gümnaasiumis võimalusi praktikaks;
2. Uurida õpilastelt rohkem tagasisidet maapiirkonna gümnaasiumite atraktiivsuse ja võimaluste kohta, võimaldada pakkuda tagasisidet ning aidata ideed ellu viia;
3. Kaaluda võimalusel haridusvõrgu ümberkorraldamist, et tagada hariduse kvaliteet ja head õppimisvõimalused noortele.

Kommentaare noortelt:

“Polnud valmis peale põhikooli veel kodust välja kolima ja sellepärast valisin maagümnaasiumi.”

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Kaasrahastas
Euroopa Liidu programmi
„Erasmus+”

Eesti Noorteühenduste Liit
Estonia pst 5a, 10143, Tallinn
+372 661 6487 enl@enl.ee